No. 2057 Zaterdag 9 Juni 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St.Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Aan den tweesprong.

Onze minister van Buitenlandsche Zaken heeft in de Eerste Kamer de belangstelling van ons volk opgeroepen voor onze buitenlandsche politiek.

Nederland staat op 'n tweesprong, zeide hij.

Zal het zich houden aan de oude, traditioneele politiek van afzijdigheid of aktief deelnemen aan de internationale politiek van Europa?

Dezelfde vraag is onlangs gesteld door Staatraad Struycken in een door hem geschreven brochure: „De hoofdtrekken van Nederlandsch Buitenlandsch beleid."

Zal het nederlandsche volk ook in de toekomst de traditioneele buitenlandsche politiek zijner voorvaderen kunnen handhaven?— vraagt de Staatsraad.

En dan geeft hij een overzicht van onze buitenlandsche politiek sinds 1813, waarvan hij schrijft:

„Daarom blijft het nederlandsche volk geen andere politiek over dan die der afzijdigheid en onzijdigheid ten aanzien van den politiek strijd der leidende mogendheden. Het ziet er van af, te deelen in de eer en de voordeelen aan de deelneming aan dien strijd verbonden, maar het wil dan ook niet getroffen worden door de nadeelen en gevaren, die onvermijdelijk ervan het gevolg zijn. En wanneer ons volk zich daarbij in zekere mate veilig acht, vindt dat zijn grond niet in een overdreven optimisme ten aanzien van de goede bedoelingen der groote mogendheden, maar in de overtuiging, die de historie als politiek maxime van de allereerste orde heeft voortgebracht en bevestigd, dat de ongerepteid en onafhankelijkheid van ons grondgebied onmisbare voorwaarde is voor het politieke evenwicht in Europa, maxime, dat geen staat straffeloos kan voorbijzien of overtreden."

Daar is iedere Nederlander het mee eens, maar de brochure van Prof. Struycken en de redevoering van den minister van Buitenlandsche Zaken, zegt de *Gldr.*, zijn juist geboren door de vrees, dat Nederland van dit standpunt zou worden afgedrongen.

De heeren Struycken en v. Karnebeek zijn beiden van meening, dat Nederland zich aan zijn traditie houde, maar zij wenschen, nu wij door den Volkenbond voor een keuze worden gesteld, de uitspraak van het nederlandsche volk te hooren, alvorens definitief te kiezen.

***

[illegible] dat in het [illegible] Volkenbond een poging is gedaan om voortaan den oorlog onmogelijk te maken. Het zou heel gemakkelijk gaan: lokte een of andere Staat den oorlog uit, dan troffen de anderen hem met een ekonomische blokkade, en zoo dit niet hielp, sloegen ze hem gezamenlijk, met 'n Volkenbondstrijdmacht, ter neer.

Zoo eenvoudig als deze oplossfng van het vraagstuk leek, zoo moeilijk was zij in de praktijk. De artikelen 10 en 12, waarin deze denkbeelden waren ontwikkeld, ontmoetten allerwegen ernstigen tegenstand, vooral omdat men tevoren — dit was o. a. het standpunt der nederlandsche legatie — zich niet binden kon aan de medewerking tot vernietiging van een Staat, die misschien het volste recht van verweer zou hebben, maar door anderen, door de machthebbers van den Volkenbond, als oorzaak van een oorlog zouden zijn aangewezen.

Het heeft den pacifisten, die van den Volkenbond een werkelijke verandering in de europeesche verhoudingen hadden gehoopt, schrikkelijk teleurgesteld, dat de Volkenbond voor zijn wezenlijke taak: de voorkoming van nieuwe oorlogen, de ontwapening van Europa en de ontlasting van den militairen druk, tot heden niets heeft kunnen doen, maar het strekt hun tot eer, dat zij den moed niet later zinken en hun denkbeelden trachten door te zetten.

Zoo kan het niet blijven, zeggen ze. De oostenrijksche Staatsman Czernin heeft tijdens den oorlog verklaard, dat het militairisme zich zoodanig ontwikkeid had, dat het gelikwideerd *moest* worden, wilden de Staten niet ten onder gaan, alleen door de financieele lasten ervan.

Maar het militairisme is gebleven, de volken, die wapens mogen dragen, zijn ermee beladen en belast en in plaats van vermindering der bewapening is er aldoor vermeerdering.

Want de volken vertrouwen elkander niet. De oorlog heeft niet enkel afschuw van den oorlog gekweekt, maar ook vrees voor herhaling. Wij, in Nederland, die niet weten, wat oorlog is, kunnen ons de angst van het Fransche volk voor een herhaling van den Duitschen aanval niet voldoende begrijpen en daarom zien wij over het algemeen in de Fransche bewapening slechts imperialisme en heerschzucht. Inderdaad schuilen die specifick Fransche ondeugden van den Gallischen haan erachter, maar [illegible] niemand kan van het Fransche volk vergen, dat het de wapens neerlegt, zoolang het niet beveiligd is tegen de herhaling van den gruwel, als in de jaren 14—18 over zijn land is heengetrokken.

Die beveiliging wil Sir Robert Cecil nu verschaffen.

Hij heeft het vorig jaar in de vergadering van den Volkenbond een motie doorgedreven, waarin de mogendheden, leden van den Volkenbond, de integriteit van elkanders grondgebied waarborgen en tegelijk zich verplichten tot vermindering van de bewapening.

Nu is de Volkenbond een vereeniging van vijftig leden, die geen bindende besluiten kan nemen; de motie moest derhalve aan de leden worden doorgezonden met de vraag erbij, of zij met den inhoud accoord gingen.

Of zij zulke garantie-verdragen mede wilden aangaan.

Dus mede wilden garandeeren het grondgebied van elk lid, *zooals dit door het Verdrag van Versailles is omgrensd.*

En mede de bewapingen wilden inrichten naar de uitspraak van den Volkenbond.

Die vragen zijn tot onze Regeering gericht en des wegens is door onzen minister van Buitenlandsche Zaken aan het Nederlandsche volk bericht, dat wij aan den tweesprong staan en hebben te kiezen.

Schieten wij in het keurslijf van den Volkenbond, of houden wij ons vrij.

***

Ons vrij houden, schrijft Staatsraad Struycken.

En tot hen, die daarop antwoorden, dat de Volkenbond altijd machteloos zal blijven, indien de Staten zich onthouden, zegt hij; „beter een zwakke Volkenbond, dan een krachtigen, die niet geleid wordt door het Recht".

Dat is de grief van den heer Struycken: de Volkenbond is een machtsinstituut en geen instelling, die steunt op betrouwbaren rechtsgaranties. En daarom spatieerden wij straks enkele woorden, toen wij spraken van het aanbod om het grondgebied der leden van den Volkenbond te garandeeren, het grondgebied, „zooals dat door het Verdrag van Versailles is omgrensd." Men kan dat niet noemen de grenzen van het Recht, want het zijn de grenzen van de Macht. De overwinnaars van den grooten oorlog hebben door het Verdrag van Versailles Europa naar hun welbehagen verknipt en die zich verbindt de grenzen te beveiligen, welke door dit Verdrag zijn vastgesteld, zou zich binden aan den Volkenbond als machtsinstituut.

Misschien zal men tegenwerpen, dat onze Nederlandsche Staatslieden bij het toetreden tot deze Volkenbond, waar van bovendien sommige volken totaal zijn uitgesloten, hadden kunnen voorzien, dat zij zouden meegesleept worden in de avonturen van het machtsinstituut. Prof. Struycken zet echter uiteen, dat de toetreding is geschied om met behulp van anderen dit machtsinstituut om te zetten tot een instelling van Recht en het kan niet ontkend, dat Nederland onder dit opzicht een rol van beteekenis zou kunnen spelen. Er is echter van een ommekeer in den Volkenbond nog weinig te bespeuren; en het wil ons voorkomen, dat onze Regeering heel het Nederlandsche volk achter zich heeft, als zij weigert zich aan dezen Bond te binden. Nederland zal trouwens de eenige niet zijn, die weigert.

***

Van den aanvang af was in de Ver. Staten sterke oppositie gerezen tegen toetreding tot den Volkenbond. Dat verzet groeide steeds meer, naarmate de toestand in Europa verwarder werd. Amerika bleef dan ook tot nu toe buiten het instituut der naties.

En zal er ook in afzienbaren tijd buiten blijven, zooals *president Harding* in April in een rede op een journalistencongres te New-York verklaarde.

De president zei nl.:

„Ter nakoming van haar beloften heeft de regeering definitief en beslist alle plannen tot toetreding van de Ver. Staten tot den Volkenbond op zij gezet. De regeering is niet van zins voor te stellen om toe te treden door de zijdeur, door de achterdeur, of door den kelder-gang. Ik heb niets ongunstigs te zeggen over den Volkenbond. Indien hij goeden dienst bewijst in de Oude Wereld, wensch ik hem meer macht toe, maar voor ons (Amerikanen) is de Volkenbond niet. Dat is verklaard door den Senaat, dat is verklaard door de regeering, dat is verklaard door het volk. Het zou niet mogelijk zijn iets uit te maken op een nog difinitiever manier.

***

Harding bracht ook de kwestie van

Wetenschappelijk Allerlei.

Katholieke Universiteiten.

Een en tachtig universiteiten waren er in Europa, voordat de zoogenaamde Renaissance en dito Hervorming de denkbeelden en daarmede de toestanden in verwarring brachten. En van die 81 werden er 50 door Pausen gesticht of bij Pauselijke bulle bevestigd, waarmee gewoonlijk samenviel dat zij ook hoogere wijsbegeerte en theologie onderwezen. Het was toen bovendien gewoonte, dat begaafde studenten niet aan dezelfde hoogeschool al hun studiën voltrokken, doch allerlei beroemde professoren in verschillende steden gingen hooren.

De Hervorming verstoorde den ouden toestand ook op 't gebied van hooger onderwijs, vooral in Duitschland en Engeland, waar de eeuwige waarheid werd verboden en de deur voor allerlei wind van meening opengezet.

Het duurde drie eeuwen voordat de katholieken van den schok konden bekómen, maar nauwelijks werd de kans beter of zij begonnen weer hoogescholen op te richten, België ging vóór; in Februari 1834 kwam de universiteit te Leuven tot stand, met 13 professoren en 86 studenten.

Doch spoedig begon de groei, vooral nadat sedert 1843 jaarlijks tweemaal in alle kerken voor de instelling een collecte plaats vond. In 1889 kwam Freiburg in Zwitserland aan de beurt, waar het lid van den Staatsraad, Python de onderneming aandurfde. Alle professoren van de theologischa en de philosophische faculteit te Freiburg zijn Paters Dominicauen. De stichting van deze Universiteit was een onderneming, in een kanton met 200,000 inwoners en in de nabijheid van drie bestaande hoogescholen.

Toch slaagde het plan en naast tal van laboratoria bezit zij een boekerij van 300,000 deelen. In verschillende talen wordt daar gedoceerd door geleerden uit allerlei landen.

In Frankrijk werd door de wet van 1875 de stichting van katholieke hoogescholen mogelijk, doch vijf jaren later verbood een andere wet, dat zij den titel van *Universiteit* voerden, zoodat zij den naam *Instituut* moesten aannemen, wat aan het wezen der zaak niets, aan haar aanzien bij 't publiek helaas wel iets afdoet. Ook werden hun examens van Staatswege niet erkend, waardoor de toeloop van studenten sterke belemmering ondervond.

Er bestaan thans vijf zulke katholieke *Instituten*: te Parijs, Lyon, Rijssel, Toulouse en Angers; dit laatste is onverbrekelijk met den naam van Mgr. Freppel verbonden.

Reeds veel eerder waren de Ieren bezig, doch zij zijn sterker in het maken dan in het uitvoeren van plannen, en daarbij kwam dat de organisatie werd toevertrouwd aan den lateren Kardinaal Newman, die voor dit werk niet de meest geschikte persoon bleek te wezen, zoodat hij in 1858 zijn ontslag als rector nam.

Het duurde tot 1908 tot het *University College* in zijn tegenwoordigen vorm tot stand kwam.

In 1875 stichtten Paters Jezuiten een hoogeschool te Beyraet in den Libanon aan de Middellandsche Zee en aan de overzijde van den Oceaan ging Canada met Quebec en Montreal voor.

In de Vereenigde Staten ontstonden tal van katholieke instellingen voor hooger onderwijs, doch alleen Washington kan op een *volledige* Katholieke Universiteit bogen.

Dan is er nog een te Santiago in Chili en een in wording te Buenos Ayres, evenals in Polen, Japan en China.

Een groote en reeds eeuwenoude hoogeschool bestaat te Manila op de Philippijnen onder bestuur der Paters Dominicanen, met 7000 studenten.

Onlangs is er een te Milaan geopend en thans komt Nederland aan de beurt.

Hoe de Ford Motor Company tot stand kwam.

Ten jare 1901 bouwde Henry Ford met eigen handen een nieuw werkplaatsje, op de Parkplace, nummer 81, in Detroit-stad. Hij maakte een betere benzine automobiel, in de vaste gedachte een *Ford-Motor-Company* te stichten.

Hoe luidt die naam thans over de gansche wereld!

Geen goudmijn heeft ooit zulk een schat opgebracht. De Kimberley diamantmijnen droegen wel naar de vier windstreken den naam van Cecil Rhodes, maar niet in die mate gelijk heden den naam van Henry Ford over de wereld klinkt.

In de lente van 1903 moesten de eerste centen voor de *Ford Motor Company* nog gevonden worden. Maar waar of wat was die *Company*? Die was een droom .... een droom van een uitvinder. In den mond van dien tijd: een roekelooze gedachte.

Toen Ford nog meester-machinist bij de *Edison-company* was, leerde hij den rijken koopman Malcomson kennen, die de kolen aan Edison leverde.

Malcomson had een fijn oog en zag iets goeds in den jongen Ford, toen op een goede morgen Ford hem vertelde, dat hij in ernst een company wilde stichten. Er werd volgend accoord tusschen beide gemaakt:

Men zou een vennootschap stichten van 100.000 dollar op naam. Zij beide, Malcomson en Ford, zouden de 51 percent van de aandeelen daar in houden, dus elk 25½ procent.

Een onderwijzeresje, Miss Cousens, gaf haar 100 dollar spaarpenningen in de nieuw te stichten vennootschap. Zij heeft er op heden 355.000 dollar voor terug. Zij had graag haar heele spaarpot van 200 dollar er in gegeven, maar mocht niet van haar vader.

James Cousens, haar broer, had het haar aangeraden, hij had er zelf 900 dollar aan geriskeerd en bezit daarvoor op heden 39 miljoen 500 duizend dollar.

Malcomson stortte 7000 dollar. Dat deed hij zeer omzichtig. Hij durfde niet op zijn eigen naam zooveel geld daarvoor van de bank ha-

toetreding tot het Hof van Internationale Justitie ter sprake.

Als het tot toetreding der Ver. Staten bij die instelling zou komen, dan zou zulks niet mogen worden beschouwd als een eersten stap op den weg, die naar den Volkenbond leidt. De Ver. Staten moesten in het Hof vertegenwoordigd zijn — meende de president — al was het alleen maar, opdat men niet van de Amerikaansche Regeering zou kunnen zeggen, dat zij wel anderen willen bevelen, doch zelf zich niet willen schikken.

***

De oude Amerikaansche koopmanspolitiek.

Lid van den Volkenbond zijn kan met zich brengen, dat men te eeniger tijd zich gedwongen ziet om mee te doen aan een onderneming tegen een of meer onwillige naties. En de Yankees laten dat liever de Europeesche staten onderling uitvechten. Maar als het er op aankomt aan scheidsgerechtelijke kwesties deel te nemen — Amerika heeft immers allerlei handels- en financiëele belangen in de oude wereld, — welnu, dan willen zij graag mede van de partij zijn.

Hardings verklaringen beteekenen dus niets anders, dan dat de Ver. Staten zich niet de handen willen binden ten opzichte van politieke geschillen in de oude wereld.

Ernest Renan.

III

In het jaar 1835 had David Friedrich Strauss, Dominee, professor aan de universiteit van Tübingen, met zijn „*Leben Jesu*" eene nieuwe periode in de geschiedenis der protestantsche theologie geopend. Hier werd het heele en halve rationalisme van een Schleiermacher, Haase enz. op zijde geworpen en onbewimpeld en brutaal de loochening van Jezus' Godheid uitgesproken. De inhoud der Evangeliën was onwaarheid en door het wilde kind der overlevering, *de mythe*, te verklaren. Strauss deed, zooals hij zelf getuigt, den historischen Christus van den troon van Gods Zoon en Verlosser afdalen en plaats nemen in de rijk der *menschelijke* genieën.

Hem volgden Bauer en Feuerbach, die het historisch bestaan van Christus wel niet loochenden, maar als echte Hegelianen voor den persoonlijken Stichter des Christendoms eene onpersoonlijke „dialectische ontwikkeling" in de plaats stelden.

Wij zagen, hoe Renan reeds gedurende de retraite voor de Wijdingen als 22-jarig student zijn geloof had weggeworpen voor de volstrekt anti-Christelijke theorieën der Duitsche rationalisten. Hij was één en al geestdrift voor het protestantsche ongeloovige Duitschland. „Was ik maar protestant geboren in Duitschland" schrijft hij in zijn *Cahiers de jeunesse* en *Souvenirs*... daar was mijn plaats". „Ik heb Duitschland bestudeerd, schreef hij in Augustus 1845, en ik meende een heiligdom binnen te treden. Alles wat ik daar zag is rein, verheven, zedelijk, schoon en treffend. Ja, mijn vriend, het is de voortzetting van Jezus Christus. Hunne moraal brengt me in verrukking. O, hoe zacht en sterk zijn ze! Ik geloof dat de Christus van hen moet komen". En dan schaamt hij zich over zich zelf en zijne landgenooten, die geen woord over hebben voor de moraal van Kant, die alleen de droge orthodoxie kennen. St. Sulpice voorop. Dat is om te wanhopen... „Frankrijk schijnt me steeds meer en meer „un pays voué à la nullité pour le grand oeuvre du renouvellement de la vie dans l'humanité." Zoo dweept de nieuwbakken philosoof onder den invloed van Henriette, zijne ongeloovige zuster. Bevrijd van de banden van het Katholicisme door die Over-Rijnsche wetenschap, zal hij bescheiden haar spoor volgen: Want de Franschen hebben volstrekt geen notie van kritiek, in den oorlog en de politiek niet alleen, maar evenmin in hun oordeel over de oudheid: alléén de Duitschers bezitten die gave. *(Histoire du peuple d'Israël. Préface)*.

Van al die ongeloovige Duitsche critici nu werd *Strauss* — wel de meest radicale ongodist der laatste 100 jaren — het hoogst door Renan geëerd. Hem noemt hij: son maître, son grand, son illustre maître. Nog den 16 September 1870, terwijl de Pruisen zijn land overstroomden, schreef hij in de *Débats* een open brief aan den „Vriend en meester". Na opgesomd te hebben alles, wat hij aan Duitschland te danken heeft, durft hij zijne onder den hiel der Ulanen zuchtende medeburgers uit te noodigen, diezelfde bewondering te deelen en hun mea culpa uit te spreken: „Herstellen wij onze fouten, (begaan) door revanche te droomen over den oorlog, waar wij zelf de onrechtvaardige aanvallers geweest zijn."

Strauss, de met al zijn hemelbestormen toch oer-Pruisische patriot, moest van zulke laffe, ongerijmde sentimentaliteit niets hebben. Strauss vertaalde den brief onmiddelijk, liet hem te Leipzig drukken en verspreiden ten voordeele der gewonde soldaten. Voor Renan alles behalve plezierig.

Wel leden zijne Duitsche sympathieën een weinig door den oorlog en moest hij toegeven, dat ditzelfde volk, door hem voor het hoogst ontwikkelde, meest beschaafde gehouden, zich in zijne soldaten getoond had in niets te verschillen van het krijgsvolk in alle eeuwen, namelijk „wreedaards, dieven, dronkaards, zonder moraal, even hard plunderend als ten tijde van Wallenstein."

Zijn afbreken van Frankrijk en dwepen met Duitschland is den sceptischen ongodist tot het laatst bijgebleven. Mocht hem dit nu voor zijn eigen persoon eenigszins vrijstaan, een raadsel is het, hoe sommige Franschen hem kunnen vergeven, dat hij óók Frankrijk zich wil doen verlagen door met hem voor zijn afgod op de knieën te vallen. Hij, de fijne stylist durft zelfs te eischen, dat de Franschen hun 17de eeuw, de eeuw van Bossuet, Racine, Corneille, Molière, La Fontaine enz. voor „mediocre" moeten houden omdat „les Allemands, si larges et si éclectiques dans leur goûte, ne s'en préoccupent presque jamais et on peine à en voir l'intérêt"; en „een leerling van de Jezuieten zal nooit in de schaduw kunnen staan van een Pruisischen officier". Mocht de surhomme, de Uebermensch op onze planeet ooit een realiteit worden, c'est l'Allemagne qui le produira. Wil Frankrijk, schreef hij kort na den oorlog van 70 tot zijn historische traditie — hij was toen volbloed monarchist — terugkeeren, dan moet het bij Duitschland les gaan nemen; daar toch kan het vinden „l'ancien régime développé et corrigé". Deze citaten, zegt de *Java Post*, waren met dozijnen andere te vermeerderen. Doch genoeg om duidelijk te maken, dat geen echt Franschman dezen dubbelen renegaat kan hoogschatten. Maar zijn venijnige bestrijding van het Christendom schijnt alles goed te maken bij de echte anticlericalen.

Om, na deze wel wat lang geworden uitweiding, op ons uitgangspunt terug te komen: die zware rationalistische Duitsche critici, met hunne Hegeliaansche denkbeelden van „dialectische ontwikkeling" waren veel te duister, te geleerd en onverstaanbaar voor het groote publiek. Zelfs Strauss, alhoewel stylist, kon met zijn nuchtere ruwe kritiek, met zijn mythen en geniusdienst (welke theorieën hij zelf nog geen halve eeuw later weer met eigen voet verschopte en in het slijk vertrad), niet aangenaam zijn en genoegzame belangstelling wekken. Daar nam de fijner bewerktuigde hand van den Franschman uit de handen der Duitschers de zware critische massa over en „blies ze, zooals Schaepman zich uitdrukt, in lichte, doorschijnende wolkjes over de wereld der geesten".

In 1863 verscheen het „Leven van Jezus" van Renan. Wel wordt ook hier evenals door Strauss zijn meester, aan den Christus zijne Godskroon ontnomen en de *genius*krans geschonken; onze goddelijke Heiland op ééne lijn gesteld met Budha, Mani en Mohammed; geschetst als een dweper, die door waanzinnige zelfvergoding wordt voortgedreven, maar toch sympathiek is. En dit alles met de vriendelijke stralende oogen en lachende lippen van den galanten Franschman, den man der salons; op den zoeten indringenden toon, Renan steeds eigen. — Vriend en vijand beschouwen te recht dat boek als een *historischen roman*, driest oppervlakkig en zonder ernstige critiek, maar met zwier en levendigheid geschreven. Zijn Christus is slechts de figuur van een roman, de dwepende en toch beminnelijke held van een aardige Galileesche dorpsvertelling.

Het boek maakte veel opgang en gaf groote ergenis: het viel in den smaak van het groote publiek, dat met Kerk en Christendom had afgedaan, geen oog meer had voor de werkelijke historische persoonlijkheid van den Godmensch, en toch niets wilde weten van het duistere nevelbeeld der Tübinger protestanten „professoren zonder smaak en zonder tact" volgens Renan.

Aan het rapport der bijeenkomst van geleerden, in hetzelfde jaar (1863) te München gehouden onder voorzitterschap van Döllinger, is het volgende ontleend: „De vergadering van Katholieke geleerden verklaart, dat het jongste geschrift van Ernest Renan, getiteld *Leven van Jezus*, niet slechts een onchristelijk, maar ook een *door en door onwetenschappelijk, oppervlakkig* en *geheel onzedelijk knoeiwerk* is... Al zijne opwerpingen zijn aan Duitsche werken ontleend, maar op de wijze van onbedreven dilettanten, zonder de bewijsvoering en den gedachtengang des schrijvers te begrijpen... Aan de waardeering der geleerde wereld was hem blijkbaar niets gelegen .... en hij heeft slechts de toejuiching gezocht van het gewone publiek."

In Frankrijk verschenen meer dan 70 strijdschriften tegen Renan. Zoo schreef Louis Veuillot als weerlegging een veel uitgebreider „Leven van O. H. Jezus Christus" zuiver volgens de Evangeliën, zonder ook maar één enkel maal den naam van Renan te noemen.

Renan loochent de echtheid der Evangeliën en de eerlijkheid der Evangelisten niet; maar wonderen onmogelijk achtend evenals Strauss, moet hij wel de wonderdadige feiten, ofschoon door waarheidlievende ooggetuigen verhaald, voor *legenden* houden zonder historische waarde, verklaarbaar door Jezus' „onvergelijkelijke" persoonlijkheid.

Hier nu ligt de groote contradictie, die geheel het boek tot een „onzedelijk knoeiwerk" stempelt.

Wanneer Jezus een mensch is als alle andere, die noch wonderen verricht, noch *kan* verrichten en zich toch als wonderdoener en als God laat vereeren en zijn leerlingen hiertoe misleidt: zoo iemand is niet „het ideaal der menscheid", maar een gewetenloos bedrieger.

Op zijn andere gelijksoortige minder bekende werken: les *Origines du Christianisme, Les Apôtres*, gaan wij niet verder in. Voor de historische wetenschap hebben ze sedert lang uitgediend.

Verdient dus Renan *als geleerde* geen eeuwfeest, veel minder nog kan de ijdele, cameleontische, spotzieke, zinnelijke twijfelaar, die evenals Multatuli bij zoovelen het Geloof vermoordde, daarop eenige aanspraak maken.

Het Algemeen Nederl. Verbond.

Het *Algemeen Nederlandsch Verbond* herdenkt zijne oprichting vijf-en-twintig jaar geleden. Eene herdenking, die ook in Curaçao weerklank vinden zal. Immers daar vooral is het A. N. V. eene instelling van beteekenis en eene met een belangrijke taak. Overal ter wereld, waar Nederlanders en stamverwanten zijn, is plaats voor het Verbond en overal waar een voldoend aantal zich bevindt, is reden tot stichting van eene afdeeling of groep, maar niet overal is zooveel werk, dat juist op zijn terrein ligt, als hier. De laatste jaren hebben dit bij uitstek bewezen.

Wij zijn, door deskundige zijde voorgelicht, in de gelegenheid een en ander te vertellen van Curaçao en 't A. N. V.

Zooals men weet, is dit verbond eigenlijk reeds in 1895 opgericht en begon het in Juli 1896 een orgaan, het tegenwoordig nog bestaande *Neerlandia*, uit te geven. In het tweede nummer van dit blad doet Curaçao zijne intrede via de *Terneuzensche Courant*, die eenigszins schamper gevraagd had, hoe men zich toch druk kon maken om de Nederlandsche taal in Zuid-Afrika, terwijl in de kolonie Curaçao nog heel wat meer te doen zou zijn op dat gebied. Het was, als zoo dikwijls te voren en daarna, de bekende archivaris J. H. J. Hamelberg, die in eenige volgende nummers de menschen eens kwam inlichten over „De Nederlandsche Taal op de Nederlandsch(e?) West.-Indische eilanden" en niet verzuimde te wijzen op den weg tot verbetering. Het zal dan ook bij niemand verwondering wekken, den heer Hamelberg het volgend jaar in de vereenigingsberichten als plaatselijk secretaris van Curaçao terug te vinden. Nog geruimen tijd zou het duren vóór het Verbond in de kolonie zóó vasten voet kreeg, dat tot organisatie kon worden overgegaan. 29 November 1904 werd de eerste algemeene vergadering van de groep „Nederlandsche Antillen" gehouden. De laatste officieele artillerie-officier, de luitenant, thans majoor, J. A. Snijders Jr., zag toen bekroond zijn moeizaam pogen om op hechten grondslag de Curaçaosche organisatie te vestigen. Waar tal van vereenigingen in Curaçao zijn opgegaan om te verzinken, na korte jaren dikwijls, heeft het A. N. V. zich weten te handhaven ondanks de zwaarste stormen.

Volgens het bekende koloniale recept: 3 Joden, 3 Protestanten en 3 Roomschen, traden als eerste bestuursleden der nieuwe groep op de heeren J. P. E. Gaerste, voorzitter, J. C. Wahlen, onder-voorzitter, J. A. Snijders Jr., secretaris-penningmeester, J. Möller, Ed. Lansberg, A. A. Correa, Mozes S. L. Maduro, H. J. T. Boomgaart en L. van der Veen Zeppenfeldt.

De gouverneurs Jhr. de Jongh van Beek en Donk en Mr. Nuijens zijn achtereenvolgens tot eerevoorzitter en eerelid benoemd.

len, dat zou zijn crediet geschonden hebben, indien de bankiers hadden geweten dat hij in zulk avontuur zijn geld stak. — James Cousens, was de secretaris van Malcomson en deed de geldverhandeling, terwijl hij zelf ook zijn eigen centen en die van zijn zusje in Ford's company stak.

Het bleef echter niet immer goed gaan tusschen Ford en Malcomson. De rijke handelaar zag, dat de zaak best draaide, vroeg immer meer intrest, in plaats, zooals Ford het had gewild, immer meer in de zaak te steken en ze uit te breiden.

Zoodat men zou scheiden. Maar Malcomson vroeg toen den ongeloofelijken prijs van 175.000 dollar voor de 7000, die hij erin gestoken had, wel wetende, dat op die manier geen scheiden mogelijk was.

Wat deed Ford?

Ford pakte Malcomson bij zijn woord, hij keerde 175.000 dollar uit, en was alleen houder van de 51 procent der aandeelen, werd heer en meester alleen.

De beroemde Malcomson toog naar huis, in de meening, dat hij de schoonste slag van zijn leven had geslagen.... Maar was hij zulk een zakenman geweest als Ford, dan had hij nu voor zijn part een fortuin bezeten van 250.000.000 dollar in plaats van 175.000.

999 van de 1000 menschen zouden gehandeld hebben als Malcomson, Ford echter, dat was de ééne man op de wereld, die gelooven kon, dat er 6000 auto's op één dag konden gemaakt worden. Er is dan ook maar *één Ford*.

Edison heeft het gezegd: Onder Amerikaansche zakenmannen is Ford de 100 procent. Ford is een natuurzakenman en een natuurmecaniker, en hij is daardoor de zeldzaamste van alle menschen, alleen doordat hij beide gaven tegelijk bezit."

Er verscheen in den eersten tijd der *Ford Motor Company*, een zekere mijnheer Albert Strelow, die voor 5000 dollar inteekende. De man vertrok naar Britsch-Columbia. Hij ondekte er een goudmijn. Wat hij noodig had om ze te ontginnen was geld. Hij dacht om zijn centen bij Ford en keerde terug om te zien of hij daar iets van kon los krijgen. Groot was zijn verbazing. James Cousens bood hem 25.000 dollar voor zijn aandeel.

Strelow nam ze aan en vloog terug naar Britsch-Columbia.

In 1914 moest Strelow weer naar Detroit keeren. De dagbladen stonden toen vol berichten der Ford Company, die juist 10.000.000 aan haar werkvolk had verdeeld. Strewlow ging naar de groote Hyghland-Park werkhuizen, waar hij eens een vijfde der kapitaalsom van bezeten had, edoch.. hij ging er nu om werk bedelen... In de Columbia goudmijn had hij zijn fortuin gelaten, en zijn droom een multimiljonnair te worden. Zijn aandeel in de Ford Company had hem anders een intrest van 4 millioen dollar per jaar opgebracht.

Na Ford in persoon heeft de dappere boekhouder James Cousens, later burgemeester van Detroit, het meeste fortuin in de *Ford Motor Company* gewonnen. Cousens was 31 jaar oud in 1903. Hij vertelt dat hij blindelings zijn geld aan Ford had toevertrouwd, omdat zijn baas, Malcomson, dat ook deed. „En sommige oogenblikken zou ik heel verheugd geweest zijn, zoo ik mijn centen had terug gezien. Ik kende niets van automobielen, zegt Cousens. Malcomson deed mij soms medenrijden in zijn eerste auto en dikwijls draaide hij aan een dingetje op het toestelbord, zeggende „dat hij het gasmengsel wijzigde". Ik dacht bij mij zelven, dat hij bezig was met water bij de gasoline te laten stroomen! en ik heb het langen tijd daarna nog niet beter geweten.

Cousens verliet, toen hij met zijn spaarpenningen in Ford's zaak zat, dadelijk Malcomson's bureau en werd schrijver bij Ford, hij was de eerste bediende van de Company. Later kreeg hij voor hulp een zekere Talmadge, een éénarmige, zoodat Ford kon zeggen, dat hij reeds anderhalve knecht in dienst had.

Ford moest zoeken om bijzondere onderdeelen voor zijn auto's te laten maken en ging meestal naar de smidse van de Gebroeders Dodge. Hij kwam met hen tot een accoord, dat zij voor 10.000 dollar aandeel in zijn Company zouden nemen, en dit bedrag mochten leveren in materiaal en werk.

Beide broeders zijn voor hun moeite en vertrouwen ook multimiljonairs geworden. Zij verdienden aan den *Ford Motor* 34.871.509 dollars. De Dodge's zijn op het oogenblik eigenaar van een vermaarde autofabriek op hun naam gesticht. De familie althans, want de beide broers zijn reeds gestorven.

Toen de zaak reeds een beter uitzicht had, is de bankier van Malcomson, John Gray ook voor 10.500 dollar bijgesprongen. En zoo zijn er nog een vijftal, die door Ford millionairs zijn gemaakt, en nog deelgenoot zijn of aan wie voor hoogen prijs hun aandeelen zijn uitgekeerd.

Ford zelf, die als eenig aandeel in de motor-company, zijn eigen gemaakte auto inbracht, voor de 25¼ procent, zal, wanneer hij het geluk heeft nog een twintigtal jaren te leven, niet alleen de halve nijverheid onder zijn macht hebben, maar vermoedelijk het meeste-zeggenschap hebben over de groote helft van alle ondernemingen der heele wereld.

Te veel zou het zijn, alles op te sommen, wat het A. N. V. in en voor Curaçao gedaan heeft. Ik volsta met het noemen van twee dingen: de studie-beurzen voor aspirant-onderwijzers en onderwijzeressen en de keurige *Curaçao,- Aruba* en *Bonaire*-nummers van *Neerlandia*. Men vindt daarin een schat van bijzonderheden van geschiedkundigen, volkenkundigen, taalkundigen en economischen aard.

Met teleurstelling bemerkt men, hoe ook hier weer de bovenwindsche eilanden in het gedrang dreigen te komen en juist daar heeft het A. N. V. heel wat te doen op taalgebied. Mej. Slothouwer het sympathieke hoofd der openbare school op St. Martin, treedt daar op als vertegenwoordigster.

Zij doet persoonlijk veel voor onze taal. Moge het haar ook gelukken door de uitgave van een *Bovenwindsche-eilanden-nummer van Neerlandia*, als reeds eerder in voorbereiding is geweest, een blijvend monument zich op te richten.

Stormen, zeiden wij, heeft de groep „Ned. Antillen" moeten trotseeren. Wie herinnert zich niet de crisis, die de groep als kind van het Hoofdbestuur anderhalfjaar nog niet eens na haar geboorte moest doormaken, toen een niet van eenzijdigheid vrij te pleiten schrijver, volgens het hoofdbestuur met goede bedoelingen bezield, in een lijvig artikel over *het verval van Curaçao* een averechtsche poging tot opheffing van het eiland deed. Ten slotte werd de afgevaardigde der groep, de heer A. E. van den Brandhof, het onschuldig slachtoffer der wrijving tusschen Groeps- en Hoofdbestuur.

Van onberekend gevolg is geweest het ademtochtje van democratischen wind, dat een vijftal jaren terug aan de coöptatie van het groepsbestuur een einde maakte. Sinds kon men meermalen de gewenschte krachten niet krijgen, waarmee nog niet gezegd is, dat, wie men wel kreeg, ongewenscht was. Nu onlangs een nieuw bestuur gevormd is, waarin krachtige persoonlijkheden zitting hebben, zij hiervan verder 't best gezwegen en 't beste gehoopt.

Blijven 't gespaard voor een schok als zijn voorganger te doorstaan had en niet doorstond . . . . 'n conflict met het gouvernement.

En nu nog iets over de bijzondere taak van het A. N. V. in deze voormalige kolonie. Op des Ministers departement moge niets bekend zijn van minder gewenschte verhoudingen als het Kamerlid Ter Hall aan zijne beoordeeling onderwierp en ook tot het gouvernementshuis moge officieel daarvan niets doorgedrongen zijn, minder-officieelen weten, dat 't misschien anders is, dan de heer Ter Hall meende, maar niet minder ernstig. Het A. N. V. beseffe zijne taak: 'n band te vormen tusschen alle Nederlanders en stamverwanten overal ter wereld.

Overal ter wereld! Wij wekken de Curaçaoënaars, die eene machtige kolonie in de residentie vormen, en de Curaçaoënaars in de verstrooiing daarbuiten, op, hun Nederlanderschap en stamverwantschap te toonen op de herdenkingsdagen van 't A. N. V., 24, 25 en 26 Mei, te Dordrecht. Vooral den laatsten dag, den stamdag, mag het Curaçaosche element niet ontbreken, wanneer Minister De Visser eene herdenkingsrede houdt, en van heinde en ver stamverwanten een groet komen brengen.

Vermelden wij ten slotte de afgevaardigden, die de Curaçaosche groep in het Hoofdbestuur vertegenwoordigd hebben:

A. E. van den Brandhof	1905—1906;
P. A. Euwens O. P.	1906—1907;
Prof. dr. J. Boeke	1906—1918;
P. Delgeur O. P.	1907—1908;
J. A. Snijders Jr.	1908—1918;
Dr. M. Alvares Correa	1919—1922;
Dr. Th. Lens	1919—heden;
C. Statius Muller	1919—1923;
Mevr. N. J. van Breemen-Kruyt	1920.

(Het Kol. Weekblad.)

Correspondentie van Saint Martin.

29 Mei 1923.

De droogte neemt met den dag gestadig toe. De regenbakken alhier zijn vrijwel leeggepompt. Geen water wordt meer verkocht. Het meerendeel der families lesschen alleen haar dorst door het bedelen van een koelkan water bij degenen die nog wat hebben. Putwater wordt tegen 7½ Amerikaansche centen verkocht en ook hiervan is de voorraad beperkt. Er is sprake van het water uit den regenbak te Simpsonsbaai naar de stad te vervoeren. Sommigen gooien nu de schuld op de schouders van het Tijmstra-bestuur, omdat het zoo'n vergaarbak ook te Philipsburg niet heeft gebouwd. Dit is onbillijk, want, toen onder het Tijmstra-bestuur men een dergelijken regenbak in de stad wilde bouwen, kon men geen geschikte plaats in de buurt van het Raadhuis vinden. Er was wel een stuk gronds, dat het Gouvernement aangeboden werd tegen zoo'n verschrikkelijk hoogen prijs van f 2000, dat het Gouvernement verplicht werd voorloopig van zijn plan af te springen. Hetzelfde stuk lands werd onlangs tegen een zeer miniem bedrag verkocht. Zoo'n regenbak als die te Simpsonsbaai behoort echter in de stad gebouwd te worden. In het droge seizoen zal hij voor ons echte levensdruppels bevatten.

—Het zout uit de pannen der kleine concessies wordt dezer dagen geoogst. Die der *Exploitatie-Maatschappij* liggen ook vol zout. De arbeiders komen van Santo Domingo terug precies op tijd om bij het oogsten werkzaam te kunnen zijn.

— Met de *Johanna* vertrekt de hulplandbouwkundige de Heer G. J. VAN DER PLAATS met familie naar Curaçao, vanwaar hij den 7n Juni per SS. *Venezuela* de reis naar Holland voortzet. De Heer v. d. Plaats was hier geruimen tijd op de gouvernementsplantage *Belvedère* werkzaam. Daarna is hij ook op St. Eustatius geweest en de laatste weken heeft hij op Saba doorgebracht. Zooals men weet komt de Heer v. d. Plaats niet meer terug.

— Na een verblijf van ruim twee weken op Saba is PROF. DR. J. P. B. DE JOSSELIN DE JONG, lid van de „Deensch-Hollandsche Archeologische expeditie naar de Antillen" naar St. Eustatius vertrokken. Verscheidene kisten met opgegraven voorwerpen zijn door den Professor reeds verpakt ter opzending naar Holland. Van St. Eustatius keert Prof. de J. de Jong weer naar St. Martin terug, om hier de onderbroken opgravingen voort te zetten, alvorens zich voor goed naar Curaçao in te schepen.

Berichten uit de Kolonie.

Goede Reis.

Met het SS. *Venezuela* vertrok Donderdag naar Holland de Eerw. zuster Dominicanes BERTRANDA, na 22 jaar onafgebroken in de missie, deels op Saba, en de laatste 10 jaren op Aruba bij het onderwijs te zijn werkzaam geweest. Ziekte noopt haar nu tot heengaan. Moge zij weer op krachten en haar kwaal te boven komen, om zich weer in de missie aan het onderwijs te wijden. Dan zou haar innigste hartewensch vervuld worden.

Watervoorziening.

De vorige week is door het Gouvernement het terrein bekend onder den naam van *Marie Pompoen*, gelegen ten Oosten van Pietermaai tusschen *Vianen* en *Coraal Specht*, groot 45 H. A. aangekocht voor een zeer schappelijken prijs.

De bedoeling is den heuvel over een ½ H. A. te cementeeren als watervang. Aan den voet zal dit regenwater na eenige bezinkbakken gepasseerd te zijn, in een grooten regenbak van 1000 ton inhoud voorzien van tusschenschotten, worden opgevangen. Men hoopt dit gedeelte van het werk nog vóór den regentijd klaar te krijgen. Als alles naar wensch slaagt en de uitkomsten bevredigend zijn, zal het volgend jaar het werk nog grootere uitbreiding krijgen.

Het drankverbod in Amerika.

Het Opperste Gerechtshof van de Vereenigde Staten heeft den 30n April beslist, dat de Prohibitiewet, dus het drankverbod, ook van toepassing wordt verklaard op buitenlandsche schepen, die zich in Amerikaansche havens of in de territoriale wateren (dus op 3 mijlen afstand van de kust) bevinden. Dit besluit treedt in werking op morgen 10 Juni.

Het gevolg van deze hoogste rechterlijke uitspraak in Amerika is, dat geen enkel buitenlandsche passagiers- of vrachtschip in Amerikaansche havens mag binnenloopen met sterken drank aan boord, zelfs wanneer deze slechts dient als oorlam voor de bemanning en binnen de Amerikaansch wateren *onder zegel* wordt bewaard.

Daaruit volgt van zelf, dat de schepen wat zij op 3 mijlen afstand nog aan sterken drank aan boord mochten hebben, eenvoudig over boord kunnen gooien, omdat zij anders beboet zullen worden. Ook op de terugreis van uit de haven van New-York zullen zij dientengevolge evenmin sterken drank aan boord kunnen hebben, omdat zij dan de gelegenheid missen bij afvaart uit een der Amerikaansche havens nieuwe voorraad aan boord te nemen.

Ook Nederlandsche booten, dus ook schepen, die van uit Curaçao op Amerikaansche havens varen, vallen eveneens onder dit besluit, waaruit dan ook ongetwijfeld wel eenige diplomatieke vertoogen zullen voortvloeien.

Volgens de *Times* van Londen, heeft deze beslissing in Engelsche scheepvaartkringen groote verrassing verwekt. Binnenkort zou te Liverpool of te Londen een internationale conferentie van belanghebbenden bij de scheepvaart worden gehouden, om te overwegen wat te doen staat.

— Een telegram uit Washington, deze week in de *El Boletin Comercial* gepubliceerd, meldt dat Prins Caetara, de Italiaansche Gezant in Washington, in naam van zijn regeering reeds geprotesteerd heeft bij den Staatssecretaris Hughes tegen deze beslissing.

De gezant zeide, dat deze beslissing in strijd is met de wetten van Italië, die voorschrijven, dat de schepen drank aan boord moeten hebben voor de bemanning en in sommige gevallen ook voor de passagiers.

Ook Denemarken heeft met nog andere landen geprotesteerd. In Parijs is men van oordeel, dat Amerika deze beslissing niet mag uitvoeren, omdat ze overal beschouwd wordt als in strijd te zijn met de internationale wetgeving.

— De stokers van de Fransche booten, die op Amerika varen hebben gedreigd te zullen staken, wanneer hun niet, ook in de haven van New-York, hun gewoon rantsoen van wijn verstrekt wordt.

De Fransche reeders hebben verklaard, dat de Fransche booten met hun gewone provisie aan alcoholische dranken voor de bemanning, zooals de wet dat voorschrijft, zullen uitvaren.

De Minister van Handel en de Secretaris van de Koopvaardij leggen er den nadruk op, dat de Fransche booten in vreemde havens Fransch grondgebied zijn, en dus onderworpen aan de wetten van de Fransche republiek.

De beslissing van het Opperste Gerechtshof in Amerika omtrent het drankverbod op vreemde schepen zal dus tot nog heel wat diplomatieke moeielijkheden aanleiding geven.

In den loop der volgende week zullen de moeielijkheden in de haven van New-York wel tot uiting komen.

Curaçaosche Handel Mij

Aan het verslag over 1922 van de Curaçaosche Handel-Maatschappij ontleenen wij het volgende:

Hoewel eenige kantoren winst opleverden, wijst de exploitatie-rekening der geheele maatschappij een verliessaldo aan, doordat andere kantoren, vooral ten gevolge van de noodzakelijke opofferingen bij de liquidatie van oude voorraden en debiteuren, nadeelige resultaten brachten.

Weliswaar bleef de geleidelijke economische opleving in de tropische landen het arbeidsveld der Mij., met name in Columbia en Venezuela, niet geheel uit, doch eenerzijds voltrekt zij zich in een traag tempo en anderzijds kon daarvan de uitwerking op de rentabiliteit der vestigingen in die landen nauwelijks nog voor 1922 verwacht worden. De bedrijfsrisico's in de filialen te La Guaira, Puerto-Cabello, Maracaibo en Barranquilla werden aanzienlijk beperkt.

De ongunstige toestanden van Suriname en Curaçao gedurende het verslagjaar in aanmerking genomen, wierpen de kantoren te Paramaribo en te Willemstad behoorlijke baten af, die zeker in het totaal resultaat beter tot hun recht zouden zijn gekomen, indien de directie, althans voor laatstgenoemd kantoor, het niet gewenscht had gevonden een belangrijk bedrag te reserveeren op debiteuren, die door de malaise in de kleine scheepvaart achterstallig zijn.

Hoewel de liquide middelen der Mij. zouden hebben in staat gesteld de import- en export-zaken in Amsterdam, New-York en Antwerpen in veel ruimeren omvang te drijven, heeft zij er de voorkeur aan gegeven, die zaken op bescheiden schaal en bijna uitsluitend op commissiebasis gaande te houden, en er eerst na herwonnen vertrouwen weder die uitbreiding aan te geven, waartoe oude relaties en met recente zakenreizen verworven nieuwe verbindingen de mogelijkheid bieden. In zulke zaken vonden dan ook sedert den datum der balans de middelen der Mij. een ruimere aanwending.

Het bedrag der debiteuren op de balans geeft de vorderingen van het hoofdkantoor aan en is, voor zoover het voorschotten op overzeesche producten betreft, ruimschoots gedekt door de ontvangen consignaties, terwijl de rest bestaat uit de gewone rouleerende posten der exportafdeeling.

De boei

Sinds een dag of 7 is de groote boei vóór den ingang der haven ter reparatie binnengehaald en een heel veel kleineren er voor in de plaats gelegd. Bij den hevigen wind en den fellen stroom van de laatste dagen is die verandering niet zonder gevaar voor de scheepvaart. Want wanneer er zooveel schepen als tegenwoordig in de laten avond moeten binnen geloodsd worden, valt er van zoo'n boei bij zoo'n hooge zee niet veel te zien.

Als 't kalf verdronken is, enz.

Een drenkeling

Op de uitreis is van de *Stuyvesant*, een Surinaamsche jongen, die naar men zegt, niet wèl bij het hoofd was, over boord gesprongen en verdronken.

Welkom.

Met de gouvernementsschoener *Johanna* is Dinsdag Prof. Dr. J. P. B. DE JOSSELIN DE JONG, lid van de Archeologische expeditie, alhier van St. Martin aangekomen en reeds begonnen alhier in de buitendistricten met zijn wetenschappelijk nasporingen, op de oude vestigingsplaatsen der Caraïben, de oudste bewoners van ons eiland.

Scheepvaart.

De afgeloopen Maand Mei heeft de scheepvaartbeweging in onze haven haar vorig record van het aantal stoomschepen van 120 al weer op nieuw verbeterd.

Het steeg tot 136 met een totaal bruto-inhoud van 626.720 M³.

Ook in de *zeil*vaart kwam weer eenige verbetering, door dat 9 zeilschepen van Maracaibo binnenkwamen.

Aan boord van de „Johanna".

Reizigers van fatsoenlijken huize, die de reis met onzen tegenwoordigen Gouvernementsschoener *Johanna* van of naar de Bovenwindsche Eilanden hebben meegemaakt, zijn allerallerslechtst over de bediening aan boord te spreken. Ontstemming, verontwaardiging en ergernis ligt op hun gelaat te lezen, wanneer zij daarover beginnen te spreken. Over de vriendelijkheid van den kapitein hebben zij niets dan lof. Maar daarmede is ook alles gezegd. Wie geen eigen proviand heeft meegenomen en een kokki om het toe te bereiden, kan zich vergasten of vergapen aan den *gewonen matrozenkost*. Stel U in den ellendigen toestand voor van een zeezieke, wien de lucht van dat eten al draaierig en onpasselijk maakt, voor wien er *absoluut niets* aan boord is om hem op te frisschen, geen vruchten, niets, zelfs geen *verfrisschenden dronk water*. Want wanneer U dat water wordt aangeboden in een glas, dat te vies is om aan te pakken, in een glas, waarvan men met eigen oogen zoo pas gezien heeft, dat het zoogenaamd wordt schoon (of vuil) gemaakt met een handdoek, waarmee al het vaatwerk door de vuile handen der matrozen wordt afgedroogd, dan verdraagt men liever den hevigsten dorst, om het gevaar te ontloopen weer opnieuw zeeziek te worden.

Wat een verschil onder elk opzicht met de *Estelle*.

Ook wat de inrichting en het logies betreft. En dan die kajuit, waarin de twee hutten en de andere ligplaatsen voor zeezieke passagiers en ook de W. C. in uitmonden. Welk een toestand!

De *Estelle* was eigendom van het Gouvernement, en de kapitein, Mr. Knight Simmons had zijn zaakjes keurig in orde, zoodat de passagiers ook over het eten enz. niets te klagen hadden. De *Johanna* is door het gouvernement gecharterd en de eigenaar Mr. Nisbeth strijkt zijn geld daarvoor op zonder zich het hoofd te breken met wat een reiziger redelijker wijze en fatsoenlijkheidshalve toekomt. En het Gouvernement ook al weer uit bezuiniging trekt zich van de behandeling der passagiers, schijnbaar geen zier aan, of schuift dien plicht op den kapitein. Er zijn twee belangen, die met elkander in botsing komen. Beider streven is het zaakje op een koopje te doen, maar de passagiers worden er de dupe van.

En dat mag niet. Als men bezitter is van een duur passagebiljet 1ste klas, dan mag men ook wel 1ste klas behandeld en bediend worden.

En dat lijkt er nu niets op.

Officieële berichten

De hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie J. G. Statius Muller is aangewezen om den Griffier van den Kolonialen Raad bij afwezigheid te vervangen.

De 1ste commies J. F. Haayen is in activiteit hersteld en werkzaam gesteld ter Administratie van financien.

Aan den kommies der belastingen op Bonaire J. C. Newton is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend; C. N. de Jongh is tijdelijk belast met die functien.

Aan den kommies der belastingen alhier E. de Windt is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Mej. J. S. H. Forbes, onderwijzeres 3de klasse, is in activiteit hersteld en werkzaam gesteld aan de Wilhelminaschool alhier.

MUZIEKUITVOERING

Programma

1. Euterpe Marsch — A. Barbe
2. Le Poëte et le Paysan Ouverture — F. v. Suppé
3. Tesoro mio Valse — Becucci
4. La forza del destino Fantaisie — G. Verdi
5. La Prière au Camp — V. Gandner
6. Les Noces de Figaro Fantaisie — W. Mozart
7. Sara Danza — A. Mislan
8. Chupabebe One-Step

J. P. Boskaljon.

Zondagavond om 7,30 BRIONPPEIN.

Politieke film.

XIX.

In duizenden toonaarden hebben de Sovjetleiders het uitgezongen, dat de Bolsjewiki eigenlijk een vreedzame revolutie nastreven, die voor het Russische volk den weg moet banen naar den geluksstaat. Alle gruwelijke gebeurtenissen ten spijt, welke in het ongelukkige land plaatsgegrepen hebben sinds den val van „Vadertje Czaar" in Maart 1917, komen de volgelingen van Lenin en Trotzky, de Krassins, Litwinoff's en Tjitsjirins telkens weer met de verklaring op het tapijt, dat de Sovjetrepubliek met de beste bedoelingen is bezield, het welzijn en de vrijheid harer onderdanen steeds voor oogen heeft en dergelijk mooie franje meer.

De voorbije jaren van hongersnood en ellende hebben aan de geheele wereld de oogen geopend, welke ideeën aangaande economischen voorspoed en privaatbezit deze heeren er op na houden; slechts weinig naties willen diplomatieke betrekkingen aanknoopen met deze geweldenaars, zelfs het voeren van handelsrelaties is zeer sporadisch. Op de Europeesche conferenties te Genua, Den Haag en Lausanne stuitte een succesvol verloop steeds af op den onwil der Russische afgevaardigden, wier taktiek bleek te zijn iedere overeenkomst tusschen de volkeren van het vasteland onmogelijk te maken en elke reuni der diplomaten te doen mislukken.

Den laatsten tijd komen de Sovjets echter nog driester uit den hoek. Openlijk verklaren zij, dat aan de persoonlijke vrijheid eenige grenzen moeten worden gesteld en dat de vrijheid van geweten een factor is die in hun systeem niet thuisbehoort. Jarengeleden vernam de wereld, dat in het verre Siberië Roomsche en Russisch-orthodoxe priesters op geweldadige wijze werden behandeld en niet zelden ter dood gebracht. Vreemde interventie — ook zijdens het Vaticaan — kreeg echter altijd tot bescheid, dat de berichten leugenachtig waren of overdreven ofwel berustten op valsche tendenz. Thans echter werpt de Radenrepubliek alle masker af en wordt de clergé openlijk aangevallen, mishandeld en ter dood veroordeeld. Waarom? wegens trouw aan hun kerkgenootschap, wier goederen zij beheeren en die zij niet aan de onbegrensde hebzucht der Bolsjewiki willen noch kunnen afstaan.

Als de eerste slachtoffers der geroemde vrijheidspolitiek vielen de Roomsch-Katholieke prelaten Mgr. Budkiewicz en Mgr. Cieplak. Beiden werden voor het rechtbank gesleept, door gedwongen hongerlijden afgemaakt en uitgeput om in dien toestand aan een urenlang kruisverhoor te worden onderworpen. Beiden hoorden het doodvonnis tegen zich uitspreken. Afzonderlijk in de gevangennis van het staatspolitieke departement opgesloten vroegen zij vóór hun terechtstelling om de gunst de andere veroordeelde priesters nog even te mogen spreken; de commandant weigerde daar hij hiertoe geen instructies bezat. Aan Mgr. Cieplak werd later medegedeeld, dat zijn doodvonnis in een tienjarige gevangenisstraf was veranderd, Mgr. Budkiewicz echter ontving de tijding, dat het al-Russische uitvoerend comité zijn vonnis had bekrachtigd en hij zich op den dood moest voorbereiden. Deze vroeg om de gunst den volgenden morgen den aartsbisschop te mogen ontmoeten, waartoe de autoriteiten verlof gaven. Twee uren daarna trad echter de commandant de cel van den veroordeeld binnen om hem aan te zeggen, dat het vonnis onmiddellijk zou worden voltrokken. Tien minuten werden hem toegestaan om zich door gebed tot den dood voor te bereiden; daarna leidde men hem naar de gerechtsplaats. Mgr. Budkiewicz maakte het kruisteeken, zegende den uitvoerder van het vonnis en diens helpers en wendde het gelaat naar den muur. Drie schoten volgden en het lichaam van het slachtoffer stortte in een.

***

Geheel Europa was onder den indruk van dit gruwelbedrijf; protesten van regeeringen, van corporaties en bedreigingen gaven uiting aan het algemeen gevoelen van afschuw over dergelijke beulenpractijken. De leiders der Engelsche Kerkgenootschappen zonden een gezamenlijk protest naar de Sovjetregeering en verzochten de Londensche kanselarij tegen een dergelijk optreden straffe maatregelen te nemen.

De Engelsche regeering, zoo luidde het, mag niet gedoogen, dat de macht, die op het oogenblik op zulk een wijze de belangen van het Russische volk in handen heeft, stelselmatig de grondslagen onzer samenleving ondermijnt en strijd voert tegen het geloof, dat de levensbron is der menschheid. Aangedrongen werd op de terugroeping der Britsche delegatie te Moskou en aan de Russische handelsdelegatie, die toen te Londen vertoefde, te willen mededeelen, dat op haar verblijf niet langer prijs werd gesteld. Dit protest was onderteekend door de hoogwaardigheidsbekleeders der R. K. Kerk, der Engelsche en Schotsche Kerk zoowel als door het opperhoofd der vrije Kerk en van den Joodschen opperrabijn.

Te Rome had in de Poolsche kerk een plechtige H. Mis plaats voor de zielerust van Mgr. Budkiewicz.

Aanwezig waren hierbij behalve het geheele corps diplomatique, bij het Vaticaan geaccrediteerd, de meeste gezanten en vertegenwoordigers der verschillende landen bij het Quirinaal. Algemeen werd deze aanwezigheid beschouwd als een universeel protest tegen de bedreven gruweldaad.

Mag het dan verwonderen uit het ongelukkige land zelf ook stemmen te hooren opgaan, een algemeene oproep aan de christenheid der geheele wereld om collectief een einde te maken aan dit schrikbewind dezer dagen? Grootvorst Alexander van Rusland, exgroot-admiraal der Russische vloot en schoonbroeder van wijlen Nicolas II heeft zich in een treffende smeekbede gericht tot allen die nog gevoel voor gerechtigheid bezitten. „In den naam van God en van Christus" zoo vangt de oproep aan, „wend ik mij tot het geweten van al mijn broeders en zusters naar den geest. In mijn land voeren 150 miljoen zielen, gelijk de uwe, die denzelfden goeden God tot Vader hebben, een doodelijke worsteling voor alles, wat ons het heiligst is voor het geloof in God en in Christus. De tyrannie der regeering, zoo verklaart hij verder, heeft een verbitterenden oorlog verklaard aan God zelf; vandaar dat ook honderdduizenden kinderen in volslagen atheïsme worden opgevoed en aangemoedigd om het kwade te doen en al wat inmoreel is. Aldus worden geheele volgende geslachten vergiftigd, waarvan de terugslag door Europa op de eerste plaats ernstig zal worden gevoeld.

Grootvorst Alexander vroeg met allen aandrang om den moreelen steun der christelijke wereld aldus het Russische volk te helpen in den nood en den dag zijnen bevrijding te verhaasten.

Haast terzelfde tijd sloegen de Bolsjewiki-leiders de hand aan den Russisch-orthodoxen patriarch Tikhon, die door de oecomenische vergadering van Moskou, Constantinopel en Alexandrië is geschorst en van zijn waardigheid vervallen verklaard. Wat diens lot zal zijn, weet nog niemand, doch het ergste kan men vreezen, zoo men de snorkende proclamatie inziet van diens openbaren aanklager, den bloedrechter Krylenko. Toen de doodstraf tegen Tikhon was geëischt, legde bovengenoemde beul de volgende verklaring af: „Het lot van burger Tikhon is in onze handen en ge kunt er zeker van zijn dat wij dezen vertegenwoordiger van de klassen, die sinds eeuwen het Russische volk onderdrukt hebben, niet zullen sparen. De sovjet-regeering zal in dezen strijd onverbiddelijk zijn en niemand ontzien. Een der phasen in deze worsteling is het groote offensief, dat wij voeren tegen de godsdienstige voordeelen en het blinde fanatisme der massa. Oorlog aan den godsdienst, oorlog aan alle vormen van geloof welke zij ook mogen zijn; van dit vreeselijk juk moet het Russische volk bevrijd worden: Aan degenen die zouden meenen, dat voorspraak of protesten nog iets konden uithalen, geeft Krylenko reeds bij voorbaat den raad zich in dergelijke zaken niet te mengen. De Russische regeering, zoo heet het, zal niet alleen geen tusschenkomst van het buitenland toelaten, doch alle pogingen in die richting zullen op het passief van Tikhon worden in rekening gebracht.

Wie is in staat tegen zulke menschmonsters en het systeem, waarvan dergelijke individuen de belichaming zijn, met succes op te treden? Zeker, Grootvorst Alejander zal wel bewijzen van sympathie en adhesie genoeg ontvangen van de in zedelijkheid hoogstaande menschen op dit ondermaansche, doch daar blijft het dan bij. Van een optreden, individueel of gecombineerd door eenige regeeringen is natuurlijk geen sprake. Noch een militaire interventie (niemand denkt) tegen het uitgestrekte Sovjet-rijk met zijn thans wel-uitgerust leger, noch een boycot, een royeering op handelsgebied ligt in de lijn der materialistisch aangelegde wereld. Waar het eigenbelang het meebrengt, sluiten staten en maatschappijen met de Sovjets eenige handelstransactie af.

Kocht niet vóór eenige weken de machtige Shell-groep, tegen de te Genua gesloten overeenkomst in, om in geen geval door handel met de Sovjetregeering de belangen van vroegere bezitters in Rusland te schaden, 200.000 ton petroleum van de Bols tegen een matig prijsje? Waar aldus de wet van het „sacro-egoïsmo" de eenige drijfveer tot handelen is geworden, daar mag men geen moreel-sterke houding verwachten, bestaande in het brengen van persoonlijke offers voor het algemeen welzijn. De algeheele voltooiing van het „something rotten" kan hier alleen de definitieve uitkomst geven.

BUITENLAND.

Californië.

In de *Economische Verslagen van Nederlandsche diplomatieke en consulaire ambtenaren* verscheen onlangs een uitvoerig rapport over CALIFORNIE.

Deze thans zoo bloelende Staat is nog betrekkelijk zeer jong en het merkwaardige is, dat zij werd gesticht door een missiepost der Paters Franciscanen, waaraan nog de stad San Francisco haar naam dankt. En een der culturen van vruchten, welke thans de welvaart van Californië uitmaken, namelijk die van olijven, is eveneens aan de Paters te danken. De meest gekweekte soort heet zelfs *Mission Olives*. Na de verdrijving van het Spaansche gezag heeft echter de Mexicaansche regeering de missionarissen uit het land gezet. In 1850 werd Californië een Amerikaansche Staat en op hetzelfde oogenblik werd het overstroomd met avonturiers, daar er groote hoeveelheden goud werden gevonden. Dit bracht meer ongeluk en wanorde dan vooruitgang, maar thans groeit de rijkdom van het land aan de boomen en zelfs de opbrengst van de visscherij bedraagt thans meer dan de vroegere der goudmijnen.

Arbeid overwint.

Toch had die goudzoekerij één gunstig gevolg: dat namelijk daardoor het zoo uiterst vruchtbare land snel werd bevolkt en al was de kwaliteit dezer nieuwe bewoners niet eerste klas, daarin kwam spoedig verbe[illegible] op het onderwijs, met een naar onze begrippen zeer vèr-gaanden leerplicht, die nu reeds gaat tot zeventienjarigen leeftijd en voor hen, die nog niet voldoende ontwikkeld worden geacht nog 4 uren avondonderwijs per week voorschrijft tot het een en twintigste jaar.

Er gaan echter luide stemmen op om dezen plicht voor gehuwde lieden te doen vervallen, want waar moet het jeugdig echtpaar in den tijd, dat het op de schoolbanken zit, zijn kinderen laten? En de man, die een meisje van 16 jaren huwt, ziet zijn echtgenoote elken morgen en middag met een schooltasch aan de hand de deur uitstappen.

Buitengewoon groot is ook het aantal studenten aan de beide Universiteiten: meer dan 20.000 op een bevolking van nog geen vier millioen zielen.

De boekerijen dezer hooge scholen welke samen meer dan 600.000 tellen, worden ook druk door niet-studenten bezocht, terwijl San Francisco alleen nog b.v. tien stadsbibliotheken bezit.

Het onderwijs is vooral van praktischen aard, geheel in verband met de daar bestaande toestanden en arbeidsmogelijkheden. De arbijdstijd is niet bij de wet beperkt, althans voor mannen; voor de vrouwen een maximum-werkweek van 48 uren, doch de vakvereenigingen weten dezen tijd als regel ook voor mannen te handhaven.

Een zeer goede regeling, waaraan andere landen zeker een voorbeeld kunnen nemen, bestaat voor het bankbedrijf, dat natuurlijk in verband met oogsten en export een groote rol speelt.

Alle banken, ook de particuliere, staan onder een streng toezicht van Staatswege, en de bepalingen maken het hun zoo goed als onmogelijk om te speculeeren. Daarentegen behoort tot hun voornaamste taak om voorschotten aan kweekers en handelaars te verleenen.

En niemand mag een bank oprichten zonder toestemming van overheidswege, welke niet wordt gegeven voordat aan allerlei voorwaarden is voldaan.

Op dezen stevigen grondslag was het mogelijk de ontzaglijke cultuur, handel en nijverheid te vestigen, welke Californië kenmerkt.

Dankbetuiging.

Ondergeteekende wenscht, mede namens Echtgenoote en kinderen, bij vertrek naar Holland, alle vrienden en bekenden een goed verblijf op Curaçao.

J. DE VRIES.

Sergeant Majoor administrateur en familie.

af S. S. Venezuela 7—6—23

Dankbetuiging.

ANITA OGENIO *betuigt langs deze weg haar hartgrondigen dank aan familie J. F. K. de Reede voor de [illegible] le behandeling ondervonden bij haar opzeggen van den dienst en wenscht haar een voorspoedige reis en aangenaam verblijf in het buitenland toe.*

Curaçao, 7 Juni 1923.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den 1sten Juli 1921 af tot en met 31 December 1921, onder **No. 9328 B** tot en met **No. 7914 C**, zal plaats hebben op Donderdag den 14 Juni a. s. en volgende Dondedagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 9e Juni 1923.

De Voorzitter
H. J. Cohen Henriquez.

6

Zeilvaart

gedurende de maand April 1923

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar*	
Aruba	18	Aruba	19
Bov. Eilanden	1	Barbados	2
Bonaire	41	Bov. Eilanden	1
Columbia	1	Bonaire	40
Cuba	2	Columbia	2
Guanta	1	Jacmel	2
Kingston	1	Jamaica	1
La Vela de Coro	4	La Guaira	2
Maracaibo	9	La Vela de Coro	13
Pampatar	2	Maracaibo	11
Port of Spain	1	Pto Cabello	2
Pto. Cabello	7	Pto Rico	[illegible]
Pto Rico	5	Samana	[illegible]
Van Zee	1	Sanchez	[illegible]
		Sto Domingo	[illegible]
Total	94	Total	1[illegible]